

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **D. M. T.**, zastoupen JUDr. Athanassiose Pantazopoulosem, advokátem, se sídlem Slavíkova 1510/19, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 11. 2023, č. j. 20 Az 28/2022-45,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností brojí žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti v záhlaví uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2022, č. j. OAM-245/LE-LE05-K01-R03-2014, ve věci mezinárodní ochrany. Stěžovateli mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) nebyla udělena.

[2] Stěžovatel požádal dne 10. 11. 2014 v České republice o mezinárodní ochranu. Stěžovatel učinil před žalovaným tři výpovědi, jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uváděl obavu o svůj život v zemi původu, kterou odůvodňoval tím, že jeho otec byl členem nebo spolupracujícím advokátem s organizací Voix des Sans Voix (dále jen „VSV“) bránící

lidská práva v Konžské demokratické republice, stěžovatelův otec měl pomáhat příteli, který stejně jako stěžovatelův otec pracoval pro organizaci VSV a který vyšetřoval masakr X; otec byl unesen a podle mínění stěžovatele i zabit. Rovněž uvedl, že se otec kromě zmíněného masakru snažil vyšetřit zabití i tohoto jeho přítele. Po únosu otce se stěžovatel obrátil na policii a na dalšího přítele otce pracujícího pro organizaci VSV, aby mu pomohl únos otce vyšetřit. Tento přítel otce byl rovněž zabit poté, co stěžovateli začal pomáhat s vyšetřováním únosu otce. Několik měsíců po otci byl unesena i stěžovatelova matka, jeho sourozenci po tomto únosu nejspíše uprchli do Brazzaville, zatímco stěžovatele se ujal další přítel jeho otce, který byl advokátem a s organizací VSV nespolečně pracoval. Stěžovatel vypověděl, že byl u obou únosů rodičů přítomen. Oba únosy se udály v noci a provedli je lidé v černém oblečení, přičemž podle stěžovatele nosí toto oblečení členové prezidentské ochranky či národní gardy, jelikož oba tyto názvy jsou používány jako synonyma. V obou případech přijeli únosci v autech s tmavými skly. Po únosu otce se stěžovatel obrátil na policii, přičemž policie zahájila vyšetřování, ale nic nezjistila, pouze stěžovateli a celé jeho rodině doporučila, ať se chrání. Stěžovatel neměl žádné konkrétní problémy, nebyl z ničeho obviněn. Přítel otce, který se ho po únosu matky ujal, mu pomohl získat pas, přičemž vše zařídil, pouze stěžovateli sdělil, kdy má kam přijít a jaký úkon má učinit. Stěžovatel v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 13. 11. 2014 uvedl, že poskytl otisky prstů pro žádost na pas a na ministerstvu zahraničí ověřili, že má čistý trestní rejstřík. Následně přítel jeho otce kontaktoval jednu osobu v Rusku, která mu zařídila pozvání, aby mohl do Ruska legálně vycestovat. Stěžovatel se dostavil k pohovoru na ruskou ambasádu a následně získal studijní vízum. V Rusku žil asi 11 měsíců na vysokoškolských kolejích, ale kvůli tvrdým podmínkám panujícím v této zemi se rozhodl vycestovat do České republiky, kde požádal dne 10. 11. 2014 o mezinárodní ochranu. Stěžovatel v žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že nebyl v zemi původu nikdy z ničeho obviněn a také, že on ani jeho rodina nebyli nikdy členem žádné politické strany ani jiné organizace. V třetím doplňujícím pohovoru ze dne 3. 1. 2019 stěžovatel uvedl, že pokud by se měl vrátit do země původu tak bude považován, stejně jako všichni konžští občané, kteří žili v zahraničí, za nepřítele státu a to z důvodu, že uprchlíci otevřeně hovoří o problémech uvnitř země.

[3] Nejvyšší správní soud předesílá, že o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu žalovaný rozhoduje již potřetí. První rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 4. 2016, č. j. OAM-245/LE-LE05-K0 1-2014 bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40; Nejvyšší správní soud žalovanému uložil, aby si opatřil takové materiály o zemi původu stěžovatele, které by byly schopny vypovědět, zda policejní orgány byly v době únosu rodičů stěžovatele ochotny a schopny poskytnout stěžovateli účinnou ochranu ve smyslu čl. 7 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté. Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí sice přisvědčil žalovanému, že podstatnou okolností může být skutečnost, že stěžovatel setrval v zemi původu ještě dva roky po únosech bez větších obtíží a byl schopen si legálně opatřit doklady a studijní vízum do Ruské federace, avšak orgány vydávající cestovní doklady nemusí mít vždy informace o všech nežádoucích osobách. Tato skutečnost nemůže být tedy jediným důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany. Žalovanému bylo též vytknuto, že je nutné aplikovat test přiměřené pravděpodobnosti, tedy postačí ohrožení a také určitý sled okolností, který může vyvolat důvodnou obavu, že k nepříjemnému následku dojde. Pokud

pokračování

tedy byl unesen stěžovatelův otec a následně i jeho matka a tato výpověď bude shledána důvěryhodnou, tak stěžovatel se oprávněně mohl cítit ohrožen také. Nejvyšší správní soud žalovanému uložil, aby si zajistil informace o tvrzeném masakru X, informace o porušování lidských práv a aby se alespoň rámcově zabýval postavením osob spojených s vyšetřováním masakru, zejména pak obhájců lidských práv a neziskových lidsko-právních organizací. Dále, pokud by žalovaný nemohl vyvrátit tvrzení stěžovatele o únosu jeho rodičů, které by v pochybnostech bylo považováno za věrohodné, tak by se musel zabývat skutečností, jaké hrozí nebezpečí rodinným příslušníkům obhájců lidských práv v zemi původu. Pokud dle informací o zemi původu existují nikoliv ojedinělé případy únosů, mimosoudních perzekucí a násilností ze strany státu vůči obhájcem lidských práv a jejich rodinným příslušníkům, tak bylo nutné zvážení přiměřené pravděpodobnosti, zda by takovým následkům mohl být vystaven i stěžovatel.

[4] Druhé rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 4. 2019, č. j. OAM-245/LE-LE05-K03-R2-2014 bylo zrušeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 9. 2021, č. j. 16 Az 29/2019-24 (dále jen „zrušující rozhodnutí městského soudu“) pro nepřezkoumatelnost. Městský soud shledal důvodnou námitku, že ani po zrušujícím rozhodnutí Nejvyššího správního soudu si žalovaný neobstaral dostatečné informace o zemi původu stěžovatele, a především o postavení obhájců lidských práv v zemi; žalovaný vycházel pouze ze dvou zpráv o masakru X v provincii Bas-Kongo, které ovšem byly z roku 2008, tedy doby bezprostředně po tomto masakru; tyto zprávy ovšem nijak nepopisovaly obecně pozici obhájců lidských práv v zemi, ani těch, kteří vyšetřovali masakr X. Dále žalovaný v druhém rozhodnutí vycházel pouze ze zprávy VSV *Kdo jsme* ze dne 13. 9. 2018, která obsahuje pouze obecné informace o historii organizace, neobsahovala žádné informace týkající se obhájců lidských práv spolupracujících s VSV a už vůbec ne ve spojení s masakrem X. Dále se žalovaný ve druhém rozhodnutí odkazoval na pravidelné zprávy organizace VSV z roku 2013 a 2014, ty však ve správním spise obsaženy vůbec nebyly. Městský soud tak vytkl žalovanému, že nenashromáždil žádné zprávy z let 2009–2016, tedy období, které by popisovalo vyšetřování masakru do doby tvrzeného únosu rodičů stěžovatele. Městský soud uložil žalovanému, aby se rovněž zabýval i tím, zda opravdu došlo ke změně politické situace v zemi po nástupu nového prezidenta, který nahradil v lednu roku 2019 předchozího prezidenta J. Kabilu, se kterým stěžovatel spojoval příkoří, která se mu v zemi původu děla.

[5] Třetí rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2022, č. j. OAM-245/LE-LE05-K01-R03-2014 je předmětem nynějšího soudního přezkumu.

[6] Žalovaný si na základě předchozích zrušujících rozsudků obstaral další podklady; do správního spisu je mimo jiné založena: „Zpráva o zemi původu – Konžská demokratická republika“, která je překladem informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z října 2021. Tento písemný materiál popisuje politický vývoj v Konžské demokratické republice, konkrétně z něj vyplývá, že v roce 2021 byla vyslovena nedůvěra vládě, byla jmenována nová vláda, přičemž na přelomu let 2020 a 2021 se rychle rozpadla síť bývalého konžského prezidenta J. Kabily, protože politické strany opustily jeho platformu FCC. J. Kabila však zůstal v zemi vlivnou osobností i navzdory poklesu politické moci, neboť jeho rodina vlastní více než 80 společností v různých hospodářských odvětvích. Rovněž jsou v uvedeném písemném materiálu obsaženy informace o politických aktivistech a obhájcích lidských práv. Mimo jiné se v něm v této souvislosti uvádí, že ve sledovaném období nadále docházelo k cíleným akcím proti obhájcem lidských práv, včetně vyhrožování, svévolného zatýkání

a zadržování. Ohledně návratu migrantů do Konžské demokratické republiky z písemného materiálu vyplývá, že neexistují žádné informace o tom, že by se migranti, kteří se do země vrátili, dostali po svém příjezdu do problémů s úřady, případně byli vystaveni špatnému zacházení.

[7] Dále je ve spise založen byl písemný materiál označený jako „*První krok ke spravedlnosti v Konžské demokratické republice*“, který byl překladem materiálu publikovaného organizací Human Rights Watch ze dne 12. 5. 2022. Z tohoto písemného materiálu se mimo jiné podává, že dne 11. 5. 2022 potvrdil Vrchní vojenský soud v Konžské demokratické republice odsuzující rozsudek vynesený nad dvěma vysoce postavenými policisty za úkladné vraždy, jejichž oběťmi se v roce 2010 stali význačný ochránci lidských práv - ředitel organizace VSV.F. Chebeya a jeho řidič F. B.. F. Chebeya.

[8] Dalším materiálem, který si žalovaný opatřil je dokument „*Konžská demokratická republika – Informace MZV ČR, č.j. 113901-5/2022-LPT ze dne 20. června 2022, č. j. MV - 82435-1/OAM-2022 – Nevládní organizace VOIX DES SANS VOIX*“ (dále jen „zpráva Ministerstva vnitra o organizaci VSV“); z něj vyplývá, že obecně bude záviset postavení rodinných příslušníků členů organizace VSV na jiných a spíše ekonomických faktorech než na příslušnosti k členům této organizace. Současná státní moc členy organizace VSV ani jejich rodinné příslušníky nepronásleduje ani neohrožuje a situace je klidná; ostražitost je však na místě, pokud by např. někdo z nich publikoval citlivý článek v médiích apod. O nedávných hrozbách vůči organizaci VSV nejsou informace. V letech 2008 až 2014 byli členové organizace VSV pronásledováni a bývalý vůdčí představitel F. Chebeya byl v roce 2010 zavražděn, přičemž se jednalo o státem objednanou a realizovanou vraždu. Co se však týče ostatních členů, docházelo k jejich obtěžování zřídka, spíše výjimečně byli někteří členové zadrženi, avšak po několika hodinách byli zase propuštěni. Kompletní seznam právníků pracujících pro organizaci VSV v letech 2008 až 2011 se nedochoval. K útokům na ně v letech 2008 až 2011 zřídka docházet mělo, spíše však k nepřímým, jako např. zničení zařízení kanceláře a poškození automobilu. Na adrese uvedené stěžovatelem jako adresa kanceláře jeho otce nikdy žádná pobočka organizace VSV ani advokátní kancelář či jiná společnost spolupracující s touto organizací nepůsobila. Dále se z tohoto písemného materiálu podává, že v případě členů, rodinných příslušníků či osob spolupracujících s organizací VSV nikdy k případu únosu nedošlo. Jako zdroj je v tomto písemném materiálu označen současný předseda organizace VSV pan Rostin Manketa a DEU Kinshasa.

[9] Čtvrtým dokumentem je „*Konžská demokratická republika – Informace MZV ČR, č.j. 113900-5/2022-LPTP ze dne 20. června 2022, k č.j. MV- 16484-9/OAM-2022 – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí*“ (dále jen „zpráva o situaci neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti“). Z tohoto písemného materiálu se mimo jiné podává, že situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu se liší případ od případu. Obecně je nutno principiálně rozlišovat období diktatury za vlády prezidenta J. Kabily od období následujícího. V naprosté většině případů pak bude možné konstatovat, že pokud osoba požádala o azyl z důvodů spadajících do období vlády J. Kabily, tak nyní jí již systematické nebezpečí hrozit nebude. Dále je v tomto materiálu uvedeno, že žádné systematické sankce navrátilým se občanům nehrozí, reálné riziko by hrozilo, pokud by odchod byl motivován konflikty s vlivnými osobami. Obecně však Konžská demokratická republika nemá žádnou aktivní

pokračování

politiku perzekuce emigrantů, přičemž systematické sledování navrátilců zde prakticky neexistuje.

[10] Na základě těchto podkladů obsahujících zcela konkrétní informace vztahující se k tvrzením stěžovatele, dospěl k závěru, že stěžovateli azylově relevantní potíže nehrozí, jelikož jím tvrzené skutečnosti, kterými byl únos jeho rodičů spojený s prací pro organizaci VSV se nestaly tak, jak je stěžovatel tvrdil. Rovněž poukázal na rozpory ve výpovědích stěžovatele. I když nemůže vyvrátit, že rodiče stěžovatele mohli být v zemi předmětem nějakého útoku, tak se nejednalo o potíže s politickým aspektem, které by mohly být azylově relevantní. Azylový příběh stěžovatele žalovaný shledal v kontextu se zprávou Ministerstva vnitra o organizaci VSV, ve které bylo uvedeno, že nikdy nedošlo k zabití nebo únosu člena VSV, spolupracující osoby s VSV nebo jejich rodinných příslušníků, s výjimkou vraždy F. Chebeyi a jeho řidiče, za nevěrohodnou. Dále žalovaný poukázal na skutečnost, že došlo ke změně politické situace v zemi s výměnou prezidenta v roce 2019, tudíž pokud by problémy stěžovatele byly spojeny s předchozí osobou prezidenta J. Kabily, tak nyní mu již pronásledování nehrozí.

[11] Žalovaný rovněž zhodnotil situaci navrátilců občanů a dospěl k závěru, že na základě materiálu „*Zpráva o zemi původu – Konžská demokratická republika*“, který byl překladem informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z října 2021 a zprávy o situaci neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti, neúspěšným žadatelům při návratu do vlasti nehrozí žádné nebezpečí související s jejich pobytem v zahraničí, zvláště těm, kteří, stejně jako stěžovatel, opustili zemi za vlády prezidenta J. Kabily. Zhodnotil také celkovou situaci v zemi, přičemž dospěl k závěru, že situace v zemi má zlepšující se tendenci, přičemž tak usoudil díky písemnému materiálu označenému jako „*První krok ke spravedlnosti v Konžské demokratické republice*“, který byl překladem materiálu publikovaného organizací Human Rights Watch ze dne 12. 5. 2022, kde bylo uvedeno, že byli pravomocně potrestáni vysoce postavení policisté za vraždu F. Chebeya a jeho řidiče F. B. Dále dle zprávy „*Zpráva o zemi původu – Konžská demokratická republika*“, který byl překladem informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z října 2021 bylo potvrzeno, že vyprchal politický vliv předchozího prezidenta J. Kabily. Žalovaný konstatuje, že ekonomické potíže v zemi původu stěžovatele automaticky neopravňují žadatele k udělení mezinárodní ochrany, pokud nejsou přímo namířeny výhradně vůči jeho osobě, tudíž tento důvod také neshledal azylově relevantním. Žalovaný dále odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a uvedl, že důvody azylu jsou poměrně úzce vymezeny a skutečnost, že v některé zemi panuje autoritářský a nedemokratický režim a lidská práva jsou v mnoha případech porušována automaticky neznamena, že kterýkoliv občan je tomuto jevu přímo nebo zprostředkovaně vystaven a pouhá tato skutečnost nevede k udělení mezinárodní ochrany. Nakonec žalovaný konstatoval, že i když v některých regionech Konžské demokratické republiky je zhoršená bezpečnostní situace, tak stěžovatel ze žádné takové oblasti nepochází, ani v ní nikdy nežil a bydlel daleko od nich. Na základě těchto skutečností neshledal důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

[12] Stěžovatel v **žalobě** opětovně upozorňoval na skutečnost, že jeho otec vystudoval právnickou fakultu v Kinshase, ale nikdy nebyl zapsán v advokátní komoře a neměl tudíž oficiální sídlo své kanceláře. V rámci svého vzdělání však spolupracoval s organizací VSV. Vzhledem k totalitnímu režimu v Konžské demokratické republice působil skrytě, a proto se s ostatními aktivisty a řádně registrovanými advokáty scházel v stěžovatelem označené

budově tajně. Tudíž je nelogické a absurdní, že tuto skutečnost využil žalovaný v jeho neprospěch. Dále poukazuje na skutečnost, že ve zprávě Ministerstva vnitra o organizaci VSV je uvedeno, že záznamy o členech a aktivitách organizace nebyly zachovány z let 2008 až 2011, nelze proto zcela vyloučit, že jeho otec skutečně aktivně vykonával činnost, v jejímž důsledku se ocitl se svojí manželkou (matkou stěžovatele) v nebezpečí. Vyloučit tedy nelze ani to, že ohrožení jsou i další rodinní příslušníci. Jeho otec se totiž mohl při své činnosti setkat s důkazy o protiprávní činnosti státních složek a mohl proto být unesen a zabit, aby byl umlčen.

[13] Stěžovatel také poukázal na zprávu o organizaci VSV popisující období mezi lety 2008 a 2014, která podle něj prokazuje jeho věrohodnost; odkázal i na zprávu Amnesty International z roku 2014/2015 založenou ve správním spise a ohledně situace po prezidentských volbách v roce 2019 poukázal na zprávy Human Rights Watch z let 2020 a 2021 s tím, že totalitní praktiky v zemi pokračují i po změně prezidenta, který fakticky vládne v koalici s prezidentem předchozím. Dále stěžovatel namítl, že kdyby byl nucen k návratu do země původu, došlo by jednoznačně k porušení mezinárodních závazků, které Česká republika má. Především by došlo k porušení Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků a článků 3 a 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Žalovaný také podle stěžovatele přihlédl k jeho poměrům jen formálně a nezohlednil článek 8 Úmluvy, tedy ochranu jeho rodinného a soukromého života. Žalovanému také vytkl, že se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda země jeho původu je místem s plnou garancí lidských práv. Odkázal také na zásadu *non-refoulement*, jejíž dodržování má za následek povinnost státu zacházet s cizincem jako s uprchlíkem, dokud není rozhodnuto o jeho statusu. Článek 33 Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků se dle jeho názoru neomezuje pouze na uznané uprchlíky, ale vzhledem k deklaratorní povaze uznání právního postavení uprchlíka i na všechny žadatele o azyl.

[14] **Městský soud** neshledal žalobu důvodnou a zamítl ji. V odůvodnění rozsudku uvedl, že se žalovaný v intencích závazného právního názoru ve zrušujícím rozsudku dostatečně podrobně zabýval postavením osob spojených se skupinou X (zejména pak obhájců lidských práv, aktivistů a neziskových lidsko-právních organizací), z hlediska nebezpečí, které jim či jejich rodinným příslušníkům hrozilo či hrozí a to v rozsahu potřebném pro posouzení přiměřené pravděpodobnosti tvrzení stěžovatele. Žalovaný rovněž zjistil informace ohledně průběhu vyšetřování masakrů po roce 2008, opřel se přitom o zprávu ministerstva vnitra o organizaci VSV, jejíž obsah městský soud rekapituloval. Městský soud po vyhodnocení informací obsažených ve spise se ztotožnil se závěrem žalovaného v tom směru, že tvrzené obavy stěžovatele nejsou přiměřeně pravděpodobné. Pokud stěžovatel v průběhu jednání namítal nevěrohodnost uvedení zdrojů shora označeného písemného materiálu, městský soud tuto námitku důvodnou neshledal, neboť neměl žádný důvod podezírat Ministerstvo zahraničních věcí z toho, že by uvedl zdroje nepravdivě.

[15] Dle městského soudu se žalovaný v souladu s pokynem ve zrušujícím rozsudku zabýval i tím, zda změna v osobě prezidenta Konžské demokratické republiky v lednu 2019 znamenala skutečnou změnu politického systému a ukončení vlivu předchozího prezidenta J. Kabily. Na základě materiálu označeného jako „*Zpráva o zemi původu – Konžská demokratická republika*“, který byl překladem informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z října 2021, uzavřel, že v roce 2021 byla vyslovena nedůvěra vládě a jmenována nová vláda, přičemž na přelomu let 2020 a 2021 se rychle rozpadla síť J. Kabily, protože

pokračování

politické strany opustily jeho platformu FCC, byť J. Kabila zůstal v zemi vlivnou osobností i navzdory poklesu politické moci.

[16] Městský soud rovněž neshledal jako důvodnou námitku, že dle zprávy ministerstva vnitra o organizaci VSV nelze vyloučit, že byl otec stěžovatele členem VSV, jelikož se záznamy o jejích členech nedochovaly, a tudíž nelze vyloučit, že stěžovateli mohly vzniknout problémy v souvislosti s činností jeho otce. Dle městského soudu skutečnost, že nelze nějaké tvrzení vyvrátit zároveň neznamená, že je přiměřeně pravděpodobné. Dále městský soud potvrdil, že se žalovaný dostatečně zabýval situací v zemi původu stěžovatele a shodně s žalovaným dospěl k závěru, že situace není bezproblémová, země trpí nedostatky v oblasti ochrany lidských práv, avšak tyto nedostatky v ochraně lidských práv nejsou v případě stěžovatele azylově relevantní.

[17] Pokud stěžovatel namítal, že v případě nuceného návratu do země původu by jednoznačně došlo k porušení mezinárodních závazků České republiky, přisvědčil městský soud žalovanému v tom, že v případě zemí, ve kterých panuje problematická situace v oblasti ochrany lidských práv, nelze ještě obecně vyvozovat, že všichni obyvatelé dané země jsou státními orgány pronásledováni ve smyslu zákona o azylu či mezinárodních smluv. Stěžovatel především nijak nekonkretizoval v této své námitce, v čem spatřuje jednoznačné porušení Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků a čl. 3 a 6 Úmluvy, proto mohl jen obecně konstatovat, že z veškerých shromážděných materiálů o zemi původu stěžovatele nikterak nevyplývala jakákoliv aktivní perzekuce navrátilců s tím, že kupř. ze zprávy o situaci neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti, se podává, že emigrace je v Konžské demokratické republice natolik rozšířený jev a státní správa má tolik jiných starostí, že systematické sledování navrátilců zde prakticky neexistuje, nebo je spíše náhodné, resp. selektivní a žádné systematické sankce nehrozí. Zároveň i s ohledem na skutečnosti uváděné stěžovatelem v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany se městský soud ztotožnil se závěrem žalovaného, že stěžovatele rovněž nelze považovat za osobu z hlediska současného vládního establishmentu Konžské demokratické republiky za jakkoli nepohodlnou či zájmovou. Stěžovatel nebyl v zemi původu vystaven mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení a z jeho výpovědi rovněž nevyplývá, že by měl být takovému jednání v budoucnu vystaven. Žalovaný podle městského soudu správně usoudil, že stěžovatel neuvedl nic, co by ukazovalo na to, že by se na jeho situaci mělo něco změnit a byl tak v případě návratu takovému nebezpečí bezprostředně vystaven.

[18] V **kasační stížnosti** stěžovatel namítá kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[19] Stěžovatel v kasační stížnosti rekapituluje předchozí řízení, včetně citací zrušujících rozsudků, namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, potažmo městského soudu. Dle stěžovatele žalovaný nedostatečně zkoumal a zhodnotil skutkový stav věci; žalovaný i městský soud dle stěžovatele zlehčují důvody pro které byla podána žádost o mezinárodní ochranu. Namítá opětovně, že důvodem, proč se na adrese, kterou uvedl stěžovatel jako sídlo kanceláře otce, podle zprávy Ministerstva vnitra o organizaci VSV, žádá advokátní kancelář nenacházela, bylo, že schůzky, které se na této adrese udály, byly tajné. Vzhledem k tomu, co stěžovatelův otec při své práci zjistil, tak se stal zřejmě nepohodlným a byl unesen příslušníky prezidentské gardy a z toho důvodu se případem odmítala zabývat i policie. Stěžovatel namítá, že vzhledem k tomu, že nebyly dochovány záznamy o aktivitách

organizace VSV z let 2008 až 2011, tak nelze vyloučit, že otec stěžovatele pro organizaci VSV skutečně pracoval. Stěžovatel rovněž namítal, že žalovaný se jej ani nedotazoval na osud jeho rodinných příslušníků, zda má o nich nějaké zprávy. Stěžovatel dále namítá porušení mezinárodních závazků v případě jeho nuceného návratu do vlasti. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem, že mu již po změně režimu (resp. výměně osoby prezidenta) v Konžské demokratické republice nehrozí žádné nebezpečí. Stěžovatel byl svědkem únosu rodičů a osoby spojené s jejich únosem mohou nadále působit ve vysoké politice země. Dále namítá porušení čl. 8 Úmluvy a tvrdí zásah do rodinného a soukromého života. Stěžovatel také zdůrazňuje, že se žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně nevypořádal se skutečností, že země původu stěžovatele není zemí s plnou garancí lidských práv a dovolává se zásady *non-refoulement*. Stěžovatel namítá, že v případě navrácení by byl v přímém ohrožení života.

[20] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jedná za něj advokát (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Následně se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelná.

[21] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[22] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že důvody uvedené v kasační stížnosti lze podřadit pod skutečnost, že v napadeném rozhodnutí městského soudu mohla být shledána zásadní pochybení, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, a proto je kasační stížnost přijatelná. Pokud by Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost, tak by nemohl posoudit, zda se žalovaný řídil závazným právním názorem soudů, jelikož jeho předchozí rozhodnutí byla rušena pro nepřezkoumatelnost z důvodu, že si neobstaral dostatek informací o zemi původu stěžovatele, případně jeho závěry neměly oporu ve spisu.

[23] Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda rozsudek městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[24] Kasační stížnost není důvodná.

[25] Nejvyšší správní soud se v první řadě zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, neboť touto otázkou by byl povinen se zabývat *ex offio*. K otázce

pokračování

nepřezkoumatelnosti soudních a správních rozhodnutí se ve své judikatuře tento soud již mnohokrát vyjádřil (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, a ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. Absence přímé reakce na každý jednotlivý argument účastníka řízení však nepředstavuje nepřezkoumatelnost, pokud soud prezentuje odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní, a toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 6 As 153/2014-108, či ze dne 4. 3. 2015, č. j. 8 Afs 71/2012-161). Implicitní vypořádání námitek akceptuje rovněž Ústavní soud (viz např. nález ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, č. N 26/52 SbNU 247).

[26] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek městského soudu není nepřezkoumatelný. V rozsudku obsažená argumentace tvoří koherentní celek, z něhož je zřejmé, jaké úvahy městský soud vedly k vysloveným závěrům a jakým způsobem se soud vypořádal s žalobními námitkami; věcná správnost závěrů městského soudu je již otázkou meritorního přezkumu napadeného rozsudku.

[27] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné připomenout, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu ve správním soudnictví. Řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční, stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předeštit polemiku se závěry krajského soudu nikoli žalovaného. Povinností stěžovatele je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s rozhodnutím napadeným kasační stížností. V kasačním řízení je stanoveno povinné zastoupení advokátem především proto, aby kasační stížnosti byly sepsány právním profesionálem a byly argumentačně na úrovni. Smyslem je umožnit v kasačním řízení, pokud možno, kvalifikovanou polemiku s argumentací krajského soudu. Tato polemika může být méně nebo více zdařilá; vždy však musí být z textu kasační stížnosti patrná alespoň nějaká snaha o to reagovat na konkrétní závěry krajského soudu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 181/2019-63, či usnesení ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 As 332/2020-21). Uvedení konkrétní kasační argumentace nelze nahradit zopakováním námitek uplatněných v žalobě. Nejvyšší správní soud musí konstatovat, že kasační námitky ani částečně nezpochybňují rozhodovací důvody městského, ale směřují proti rozhodnutí žalovaného. Takové námitky jsou nepřípustné, neboť se opírají jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103 odst. 1 s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2009, č. j. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 5. 2020, č. j. 9 Azs 101/2020-17, body 11 a 12). Nutno také připomenout, že úkolem kasačního soudu není domýšlet za stěžovatele argumenty, kterými by rozporoval závěry přezkoumávaného napadeného rozsudku a nahrazovat tak projev jeho vůle. Jinými slovy, Nejvyššímu správnímu soudu nepřisluší vyvíjet vlastní aktivitu směrem ke zjištění, které ze žalobních námitek by mohly rovněž obstát jako důvody následné kasační stížnosti [§ 103 odst. 1 s. ř. s.]. Kasační stížnost je tak na samé hranici projednatelnosti.

[28] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že na adrese, kterou uvedl jako adresu kanceláře otce, se otec se svými kolegy scházel tajně v neoznačeném domě. Pokud však byla zpráva Ministerstva vnitra o organizaci VSV vypracována ve spolupráci s panem Rostinem

Manketou, což byl předseda organizace VSV v době vypracování zprávy, tak nemůže toto stěžovatelovo tvrzení obstát. Pokud otec stěžovatele byl spolupracujícím advokát s organizací VSV, tak samotné organizaci, oproti jiným státním složkám, mohla být informace sídla kanceláře otce známa, aniž by ho to jakkoli ohrožovalo. Nejvyšší správní soud také nemohl přehlédnout skutečnost, že v pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 13. 11. 2014 stěžovatel uvedl, že jeho otec pracoval jako advokát, který jednak pracoval pro své klienty, ale také pracoval v organizaci pro lidská práva, pravděpodobně organizaci VSV. Pokud tedy jeho otec pracoval i pro jinou klientelu, jak vypověděl sám stěžovatel, lze předpokládat, že by měl k dispozici označenou kancelář.

[29] Dále stěžovatel namítal, že žalovaný nemohl vyvrátit, že stěžovatelův otec skutečně v této organizaci působil a z hlediska jeho působení mohly vzniknout problémy jak jemu, tak i jeho rodině. Nejvyšší správní soud konstatuje, že toto tvrzení stěžovatele žalovaný ani soud nepřehlíželi, bylo bráno po celou dobu v řízení v potaz a na základě tohoto tvrzení bylo zvažováno postavení obhájců lidských práv v Konžské demokratické republice, zejména postavení těch obhájců, kteří pracovali, případně spolupracovali s organizací VSV. To byl také důvod, proč byla věc žalovanému dvakrát vrácena k doplnění. Žalovaný si na základě zrušujících soudních rozhodnutí obstaral další podklady, zejména zprávu Ministerstva vnitra o organizaci VSV, kde jsou zodpovězeny konkrétní otázky ve vztahu k obhájcům lidských práv pracujícím pro organizaci VSV mezi lety 2008-2014 a další podklady. Závěry žalovaného mají v tomto směru dostatečnou oporu ve spise. Pokud se s nimi krajský soud ztotožnil, nezpůsobuje to nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[30] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, „[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“. Žalovaný tedy nese odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu (rozsudek NSS ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005-58). Obdobně i v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63, NSS uvedl, že „[z]ásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu“. Pokud jde o břemeno důkazní, to je výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Žadatel je povinen prokázat jím tvrzené skutečnosti, je-li to v jeho možnostech, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují.

[31] Závěry o naplnění azylově relevantních podmínek v případě stěžovatele stály na posouzení věrohodnosti jeho výpovědi. V rozsudku ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, dospěl k závěru, že „[v]ýpověď byla nedůvěryhodná zejména proto, že stěžovatel s postupem času pozměňoval svá tvrzení, tak aby jím popisovaná situace v zemi původu založila důvodnost obav z pronásledování. Těmito výraznými změnami a rozpory ve výpovědích však znedůvěryhodnil svou výpověď jako celek.“ [...] „[r]ozpory jsou jak v základních věcech (např. v prvním případě není strýc-sympatizant organizace pro lidská práva- kvůli kterému měl mít

pokračování

stěžovatel potíže s policií, vůbec zmiňován-jakékoli osobní potíže s policií naopak v předchozím pohovoru stěžovatel zcela vyloučil, zatímco nyní je uvádí jako důvod opuštění země; ohledně událostí v Q. v březnu 2004, kterých se měl stěžovatel podle prvního pohovoru osobně účastnit, se nově zmiňuje tak, že byl nemocen a akci toliko sledoval ze svého domu), tak i v popisech podrobností (odlišný způsob vycestování ze země, odlišný způsob zjištění údajného hrozícího zatčení [...]) [...].“ Z judikatury vyplývá, že pokud se žadatel po celou dobu řízení drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet. Stěžovatel se drží jedné dějové linie, ve které má nesrovnalosti; především je ale v rozporu se shromážděnými informacemi o zemi původu, což ji činí nedůvěryhodnou jako celek. Konzistentní je v hlavním příběhu, že stěžovatelův otec byl obhájcem lidských práv v Konžské demokratické republice, pracoval nebo spolupracoval s organizací VSV, měl vyšetřovat masakr X, byl unesen, následně byla unesena i matka stěžovatele. Avšak pokud je stěžovatel tázan na další podrobnosti a okolnosti jednotlivých událostí, které předestřel, zde už přestává být konzistentní.

[32] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že chápe, že stěžovatel neuvede konkrétní data v řádu dnů a měsíců, ale mohl by je poskytnout alespoň na úrovni let. Není zřejmé, zda k únosu rodičů stěžovatele mělo dojít v roce 2011 nebo 2013. Nicméně je i tak možné uzavřít, že po tvrzeném únosu rodičů stěžovatel ještě nějaký čas setrval v zemi původu a byl schopen si legálně opatřit pas. Stěžovatel v doplňujícím pohovoru ze dne 3. 1. 2019 uvedl, že po únosu matky společně s přítelem otce informoval policii. V doplňujícím pohovoru ze dne 15. 12. 2015 však uvedl, že se na policii již po únose matky neobrátil. V tomto pohovoru také uvedl, že jeho bratr viděl příjezdět auto únosců, v pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že auto viděl příjezdět on. Dále v pohovoru k žádosti uvedl, že únosci měli černé oblečení, přičemž je známo, že takovéto oblečení nosí prezidentská ochranka a také uvedl, že je identifikoval jako prezidentovu ochranku podle jednoho z útočníků, kterého poznal a věděl, že pro ni pracoval. V doplňujícím pohovoru ze dne 15. 12. 2015 uvedl, že útočníci měli masky, tudíž nikomu do obličeje neviděl a že se pouze domníval, že jednoho poznal. Uvedl také, že útočníci měli uniformy republikánské gardy. Nicméně tyto drobné nesrovnalosti by ještě nebyly schopny znevěrohodnit celý azylový příběh.

[33] V doplňujícím pohovoru provedeném dne 15. 12. 2015 stěžovatel uvedl, že jeho otec jako advokát se zapojil do vyšetřování masakru X, tento masakr byl vyšetřován v rámci lidskoprávní organizace, pro kterou jeho otec pracoval, tedy nejspíše organizace VSV, jak stěžovatel uvedl v pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu dne 13. 11. 2014. Stěžovatelův otec měl pomáhat příteli, který masakr vyšetřoval a následně byl při vyšetřování masakru zabit, tak stěžovatelův otec vyšetřování převzal. Rovněž uvedl, že se otec snažil vyšetřit vraždu tohoto jeho přítele. Ve světle informací obsažených ve zprávě Ministerstva vnitra o organizaci VSV, se informace o zabití (resp. počtu zabitých přátel otce stěžovatele) nejeví pravdivé. Jak bylo uvedeno výše, tato zpráva únos či zabití svých členů, kromě jejich ředitele pana Chrebeyi a jeho řidiče nepotvrzuje. Výpověď stěžovatele se tudíž v kontextu informací ve zprávě Ministerstva vnitra o organizaci VSV mapující situaci jejich členů, jeví nevěrohodná; předseda VSV ve zprávě uvedl, že k zabití a únosům jejich členů nikdy nedošlo. Vzhledem k dlouhodobé a neúnavné činnosti této organizace na poli lidských práv v Konžské demokratické republice, což dokládají zprávy založené ve správním spise, zejména Zprávy „Voix des Sans-Voix pour les droits de 'homme, Kdo jsme, 13. září 2018“ a také jako „Demokratická republika Kongo, zpráva VSV březen 2008, Krvavé a neúměrné represe

proti členům organizace X v provincii Bas-Congo“, není žádný rozumný důvod se domnívat, že by tyto informace chtěl předseda zmiňované organizace zatajit či zkreslovat.

[34] Ve zrušujících rozsudcích bylo žalovanému vytýkáno neobstarání dostatečného množství materiálů mapujících situaci obránců lidských práv a jejich rodinných příslušníků, zejména v letech 2008 až 2014. Do správního spisu byl založen materiál Výroční zpráva organizace Human Rights Watch za rok 2015, dále zpráva organizace Freedom House, „*Svoboda ve světě 2015 – Demokratická republika Kongo*“, Výroční zpráva Amnesty International za roky 2014 a 2015, která potvrzuje, že obhájci lidských práv byli terčem vyhrožování, šikany a byli svévolně zatýkáni ozbrojenými skupinami i státními bezpečnostními složkami. Dále zpráva uvádí, že obhájci lidských práv po celé zemi jsou nadále terčem výhrůžek, zastrašování a zatýkání ze strany státních bezpečnostních složek a ozbrojených skupin. „*Zpráva o zemi francouzského úřadu na ochranu uprchlíků a osob bez státní příslušnosti (OFPPA)*“ z dubna 2014 potvrzuje, že dochází k vyhrožování obhájcem lidských práv působícím v zemi, avšak oproti situaci na východě země, je situace v Kinshase lepší a počet cíleného vyhrožování je nižší. Avšak i tato zpráva uvádí, že za stabilitou může stát fakt, že obhájci lidských práv se nezabývají citlivými tématy a zvažují újmu, kterou jim může přinést zveřejnění protivládních zpráv. Tento stav mohl vzniknout jak v důsledku jejich represí, tak i v důsledku vraždy Floribeta Chrebeyi, ředitele VSV a jeho řidiče. Dále byl ve zprávě popsán vznik ochranných mechanismů obhájců lidských práv. Tato zpráva rovněž popisuje případy konkrétních jedinců, předseda Skupiny Lotos, Dismas Kitenge, zažil od roku 2011 situace ohrožující jeho život, když byl vypálen jeho dům. Činovník organizace Přátelé Nelsona Mandely na obranu lidských práv podal stížnost poté, co bylo jeho rodině vyhrožováno. Podstatným dokumentem, který mapuje situaci obhájců lidských práv v zemi z pozice stěžovatele otce je zpráva Ministerstva vnitra o organizaci VSV. Tento dokument obsahuje odpovědi na zcela konkrétní otázky, které vyvstaly v řízení se stěžovatelem. Zde bylo konstatováno, že v letech 2008 až 2014 byli členové organizace VSV pronásledováni, nicméně nikdo nebyl unesen nebo zabit s výjimkou jejich ředitele p. Chrebeyi a jeho řidiče v roce 2010. Zpráva Ministerstva vnitra o organizaci VSV uvádí, že její členové čelili škodám na majetku, pouze ojedinele byli na pár hodin zadrženi, avšak vždy byli propuštěni. Nikdy nebyli vězněni ani souzeni. Při shrnutí všech výše zmíněných zpráv mapujících situaci obhájců lidských práv v Konžské demokratické republice je možné uzavřít, že obhájci lidských práv čelili především vyhrožování, byly ničeny jejich materiály, mohlo dojít i ke škodě na majetku. Pouze v jednom případě je zdokumentováno zapálení domu, a to v případě předsedy skupiny Lotos, p. Kitenge. Dále byl zdokumentován jeden únos a napadení členů rodiny činovníka organizace Nelsona Mandely na obranu lidských práv a dvě vraždy zmíněné výše, p. Chrebeyi ředitele VSV a jeho řidiče.

[35] Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, „*žalovaný může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř nájisto, že se nestala (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může žalovaný bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení*“. Vzhledem k výše zmíněným skutečnostem není přiměřeně pravděpodobné, že se události udály tak, jak je popsal stěžovatel. Pokud by byla výpověď stěžovatele pravdivá, tak by byli zabiti tři členové

pokračování

organizace VSV a jeden rodinný příslušník člena organizace VSV a všechna úmrtí by se navíc udála v jednom roce, pravděpodobně v roce 2013. To převyšuje bilanci případů, které se staly obhájcem lidských práv a jejich rodinným příslušníkům zjištěnou za několik let (minimálně mezi lety 2008 až 2015). Tento závěr ovšem nekoresponduje se zprávou Ministerstva vnitra o organizaci VSV. Kombinace okolností, tak jak je předestřel stěžovatel není v souladu se shromážděnými podklady o zemi původu.

[36] Zpráva Ministerstva vnitra o organizaci VSV byla vypracovaná zastupitelským úřadem České republiky v Kinshase ve spolupráci s předsedou organizace VSV panem Rostinem Mankietou. Žalovanému byla dodána Ing. Davidem Červenkou ředitelem Odboru lidských práv a transformační politiky Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Ministerstvo zahraničních věcí poslalo otázky k zodpovězení zastupitelskému úřadu České republiky v Kinshase. Je uveden řádně zdroj informací, tudíž Nejvyšší správní soud nemá důvod pochybovat o její věrohodnosti, nadto obsah zprávy rovněž koresponduje s dalšími informacemi o zemi původu, z dalších zdrojů, které byly založeny do správního spisu.

[37] Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že se městský soud ani žalovaný nedotazovali na osud jeho rodinných příslušníků, zda stále žijí, případně kde. Nejvyšší správní soud konstatuje, že na tyto skutečnosti byl stěžovatel dotazován při všech třech pohovorech, které s ním byly uskutečněny. Například stěžovatel při posledním doplňujícím pohovoru ze dne 3. 1. 2019 uvedl, že se dozvěděl, že vyšetřování únosu jeho rodičů bylo zastaveno. V pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 13. 11. 2014 uvedl, že jeho sourozenci po únosu matky uprchli, pravděpodobně do Brazzaville. Tvrzení stěžovatele je v rozporu s obsahem spisu.

[38] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že vzhledem ke skutečnostem, které stěžovatel uvedl při pohovoru, mu z pohledu dnešního vládního establishmentu nemají hrozit represe v zemi původu, jelikož není důvod, aby byl považován za politicky nepohodlnou osobu vzhledem k tomu, že již více jak deset let v Konžské demokratické republice nežije. Podstatné je rovněž skutečnost, že on sám nikdy nebyl vystaven žádnému nátlaku, pronásledování, případně mučení, uvěznění nebo nelidskému zacházení. Žalovaný ve svém rozhodnutí důkladně zvážil podmínky občanů navracejících se do země původu. Vycházel přitom ze dvou zpráv obsažených ve správním spise, zprávě o situaci neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti a dokumentu „Zpráva o zemi původu – Konžská demokratická republika“, který byl překladem informace Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z října 2021. Oba tyto dokumenty potvrzují, že neúspěšným žadatelům nehrozí systematické pronásledování ani uvěznění. Zpráva o situaci neúspěšných žadatelů po návratu do vlasti výslovně uvádí, že v naprosté většině případů pak bude možné konstatovat, že pokud osoba požádala o azyl z důvodů spadajících do období vlády J. Kabily, nyní jí již systematické nebezpečí hrozit nebude. Tudíž Nejvyšší správní soud stejně jako žalovaný i městský soud nedospěl k závěru, že by navrácením stěžovatele do země původu došlo k porušení čl. 3 a 6 Úmluvy a měla by se tak uplatnit zásada *non-refoulement*.

[39] Žalovaný se ve svém rozhodnutí rovněž zabýval dodržováním lidských práv v Konžské demokratické republice. Uvedl, že se nejedná o bezproblémovou zemi, jedná se o zemi, kde nejsou všechna lidská práva dodržována, ale žádný z těchto problémů není v případě stěžovatele azylově relevantní. Nejvyšší správní soud konstatuje, že z informací obsažených ve spise je zřejmé, že se jedná o zemi, kde je potlačována svoboda projevu,

svoboda sdružování a je potlačována opozice. Situace v zemi pod vládou nynějšího prezidenta však představuje postupné zlepšování v těchto oblastech, i když velmi pomalé. Jak už bylo zmíněno výše, začínají být za své zločiny odsuzováni bývalí vysoce postavení policejní činitelé (viz. zpráva od organizace Human Right Watch ze dne 12. 5. 2022, *První krok ke spravedlnosti v Konžské demokratické republice*). Ve zprávě Ministerstva vnitra o organizaci VSV je uvedeno, že současná státní moc již členy organizace VSV ani jejich rodinné příslušníky nepronásleduje. Dále bylo ve zprávě uvedeno, že naopak je v Konžské demokratické republice realizován rozsáhlý lidskoprávní program zaměřený právě na obhájce lidských práv. Dále z materiálů založených ve správním spise vyplynulo, že nejrizikovější skupinou, kde dochází k porušování lidských práv jsou ženy, zejména vdovy a také děti, sirotci nebo osoby žijící na ulici. Stěžovatel do žádné z těchto nejvíce ohrožených skupin nespadá.

[40] Stěžovatel namítá v kasační stížnosti rovněž zásah do rodinného a soukromého života dle čl. 8 Úmluvy. Stěžovatel však nevyklíčil, v čem konkrétně má tento zásah spočívat. Zásah do rodinného života u stěžovatele nepřipadá v úvahu, jelikož zde žádnou rodinu nemá a ani za deset let pobytu na území České republiky si žádnou nevytvořil. Tudíž pokud se někde jeho rodina nachází, tak to bude mimo Českou republiku a podle jeho slov by to mohli být jeho sourozenci v Brazzaville. Tudíž neudělením mezinárodní ochrany a neumožněním pobytu stěžovatele v České republice nebudeasaženo do stěžovatelova práva na rodinný život.

[41] Právo na ochranu soukromého života dle čl. 8 Úmluvy může spočívat v ochraně soukromé komunikace, korespondence, což opět není stěžovatelův případ. Lze zvažovat rovněž narušení soukromého života, pokud by stěžovatel v České republice měl dostatečné vazby, např. přátelské, komunitní či rodinné, ale zároveň by nebyl takovým rodinným příslušníkem, aby mu tato rodinná vazba zakládala právo na možnost udělení povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny; stěžovatel by strávil na území České republiky převážnou část života; měl by tu trvalé vazby, bydlení, zaměstnání a zároveň by neznal kulturu či jazyk své země původu. Nic takového ovšem stěžovatel v kasační stížnosti netvrdí a ani z informací obsažených ve správním a soudním spise nelze dovodit, že by k narušení soukromého života mělo v jeho případě dojít. I přesto, že stěžovatel žije v České republice více než deset let, tak to nepředstavuje většinu jeho života, svoji rodnou zemi opustil jako zletilý, pracoval tam a získal vzdělání a ovládá rodný jazyk.

[42] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl. Městský soud vycházel při posouzení věci z dostatečně zjištěného skutkového stavu, věc posoudil v souladu se zákonem, neodchýlil se přitom ani od judikatury, z níž vycházel a své rozhodnutí náležitě odůvodnil.

[43] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, a proto by mu vůči neúspěšnému stěžovateli příslušelo právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, avšak žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení:

pokračování

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. července 2024

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu